

Finansinspektionen

Vår referens/dnr:

39/2016

Karin Lundberg

tf områdeschef

Er referens/dnr:

Brunnsgatan 3

15-13020

103 97 Stockholm

2016-04-14

Remissvar, FI:s tillsyn över bankernas beräkningar av riskvikter för företagsexponeringar

Bakgrund

Svenskt Näringsliv har erbjudits möjligheten att lämna kommentarer på Finansinspektionens remisspromemoria rörande bankernas riskvikter för företagsexponeringar.

Finanskrisen som bröt ut 2008 slog hårt mot näringslivet. Konkurserna ökade kraftigt, och åtskilliga företag tvingades friställa personal. Näringslivet har därför ett intresse av att åtgärder som syftar till förebygga och hantera finansiella kriser är trovärdiga och effektiva. Samtidigt måste behovet av ökad finansiell stabilitet vägas mot hur regelverken påverkar företagens möjligheter att finansiera sin verksamhet, och därmed den långsiktiga tillväxten.

Finansinspektionens förslag

Finansinspektionen anser att riskvikterna för svenska bankers företagsexponeringar är för låga. Anledningen till bedömningen är att Finansinspektionen anser att de senaste årens kreditförluster inom företagssektorn inte är representativa för den framtida utvecklingen. Finansinspektionen anser att Sverige har haft en ovanligt gynnsam ekonomisk utveckling under de senaste åren, delvis orsakat av tillfälliga faktorer. Finansinspektionen anser därför att banker som använder interna modeller bör höja riskvikterna för sina företagsexponeringar, genom att höja sannolikheten för fallissemang i sina riskmodeller. Var femte år ska anses vara "ett dåligt" år. Som utgångspunkt för sannolikheten för fallissemang anser Finansinspektionen att 90-talskrisen bör användas, eftersom Finansinspektionen bedömer att det saknats tillräckligt allvarliga nedgångsperioder sedan dess.

Kommentarer på Finansinspektionens analys

Svenskt Näringsliv har ingen uppfattning om vad riskvikterna, eller sannolikheten för fallissemang, borde vara för en särskild företagsexponering. Det kan finnas goda anledningar till att vara konservativ rörande riskerna i bankernas företagsexponeringar. Övåntade förluster som banker saknar förmåga att hantera orsakar störningar i det finansiella systemet, vilket direkt drabbar företag som är beroende av banker för sin

finansiering. I förlängningen drabbas hela näringslivet av den ekonomiska krisen som kan uppstå till följd av finansiell instabilitet. Ändå finner Svenskt Näringsliv anledning att ifrågasätta problembeskrivningen som ligger till grund för Finansinspektionens bedömning.

Finansinspektionen konstaterar att den svenska konkursfrekvensen och bankernas kreditförluster tycks ha varit förhållandevis okänsliga för den ekonomiska krisen som förekom 2008-2009, och utifrån detta tycks Finansinspektionen dra slutsatsen att data från den här perioden inte ger en rättvisande bild av risken i bankernas företagsexponeringar. Finansinspektionen menar att orsakerna till den stabila svenska ekonomin är svåra att identifiera. Svenskt Näringsliv instämmer inte i den bedömningen.

Finansinspektionen räknar upp en rad anledningar till varför det finns anledning till att tro att Sverige är väl bemedlat att hantera konsekvenserna av ekonomiska kriser, även mycket allvarliga sådana. Under den senaste krisen sjönk exempelvis industriproduktionen med 20 procent och BNP föll kraftigt, utan att det orsakades några omfattande kreditförluster. Till dessa orsaker hör faktumet att Sverige, till skillnad från flera länder i euroområdet, har behållit sin egen valuta och centralbank, har en flytande växelkurs och goda statsfinanser. Dessa faktorer har sannolikt bidragit till att begränsa krisens inverkan på svensk ekonomi och därmed kreditförlusternas omfattning. Sannolikt kommer dessa faktorer att spela en viktig roll även i framtiden, och denna historik bör därför tas i beaktning. Finansinspektionens konstaterande att det inte kan uteslutas att det hade kunnat bli värre om situationen varit annorlunda är en truism.

Det bör också poängteras att en rad åtgärder som kan förväntas leda till en högre ekonomisk och finansiell stabilitet har vidtagits sedan finanskrisen, exempelvis högre kapitalkrav för banker, nya system för att hantera banker i kris och införandet av makrotillsyn. Det finns därför anledning att tro att svensk ekonomi nu är bättre bemedlad att hantera ekonomisk och finansiell turbulens än vad den var under den senaste finanskrisen.

Finansinspektionen jämför även svenska bankers kreditförluster och svenska företagskonkurser med en internationell portfölj av företagsobligationer¹. Det första som bör påpekas är att Finansinspektionen inte redovisar förlusterna i svenska företagsexponeringar, utan de totala kreditförlusterna i svenska banker i vilka utlåning till exempelvis hushåll ingår. En jämförelse med företagskonkurser och fallissemang i företagsobligationer blir därför svår att göra. Vidare kan det påpekas att bara ungefär en tredjedel av alla svenska företag har banklån, varför konkursfrekvensen hos alla svenska företag inte nödvändigtvis är jämförbar med svenska bankers företagsexponeringar, även om det inte är orimligt att anta att det finns en viss korrelation.²

Det bör också poängteras att det inte är självklart att Standard & Poor's totalportfölj är jämförbar med svenska bankers företagsexponeringar, eftersom den innehåller exponeringar av mycket varierande risknivå. En serie från Standard & Poor som enbart inkluderar obligationer med en kreditvärdighet på BBB eller bättre³ visar fallissemangsnivåer som är betydligt lägre än totalportföljen som Finansinspektionen hänvisar till i diagram 2. I

¹ Diagram 2 i promemorian

² 2010 hade 29,1 procent av alla privata aktiebolag banklån. Källa: A. Bornfalk (2014) "Kapital på krita? En ESO-rapport om företagandets finansiering", ESO.

³ Se diagram 1 i "2014 Annual Global Corporate Default Study and Rating Transitions", Standard and Poor, för en jämförelse.

det Finansinspektionen definierar som en nedgångsperiod var fallissemangsfrekvensen 0,3 procent. Som högst för ett enskilt år var fallissemangsfrekvensen 0,42 procent i portföljen, under 2002 och 2009. Även andra analyser i samma rapport, som tar hänsyn till förändringar i kreditvärdighet, visar att portföljer med hög kreditvärdighet är betydligt mindre känsliga för konjunktursvängningar⁴. Det är således korrekt, som Finansinspektionen påpekar, att det förekommer en cykikalitet även för portföljer med högre kreditvärdighet. Det bör dock påpekas att nivåerna på fallissemangen är låga, även under perioder av svag ekonomisk utveckling och finansiell turbulens. Låga kreditförluster kan således förmodligen delvis förklaras av god kreditkvalitet i bankernas exponeringar, som Finansinspektionen själv påpekar. Ytterligare ett problem med jämförelsen är att det är olika storlekar på företag som använder sig av företagsobligationer och banklån. En mer djupgående analys hade därför varit önskvärd.

Svenskt Näringslivs slutsats är således att Finansinspektionens analys har brister. Erfarenheten från den senaste krisen visar att svensk ekonomi är motståndskraftig mot kriser, av flera anledningar som kan väntas spela roll även i framtiden. Både internationell och svensk erfarenhet visar även att företagsexponeringar med låg risk är relativt motståndskraftiga även vid stora konjunktursvängningar. Finansinspektionens analys överdriver därför sannolikt riskerna i bankernas företagsexponeringar.

Konsekvenser för näringslivet

Precis som Finansinspektionen påpekar i sin promemoria är det viktigt att riskvikterna reflekterar den underliggande risken i en exponering. Om banksystemet drabbas av oväntade förluster som det saknar förmåga att hantera uppstår allvarliga konsekvenser för övriga samhället. Detta gäller särskilt de företag som är direkt beroende av finansiering från banksystemet.

Samtidigt för alltför höga riskvikter med sig kostnader. Svenskt Näringsliv konstaterar att ingen konsekvensanalys rörande hur förändringen påverkar näringslivets möjligheter att erhålla finansiering har gjorts. Utan en sådan är det svårt att bedöma vilka kostnader förändringen skulle innebära för näringslivet.

Finansinspektionen påpekar själv i promemorian att högre förväntade förluster i bankernas riskmodeller kan antas reflekteras i priset på krediter och andra avgifter för en exponering. Kostnaderna för finansiell reglering kommer åtminstone delvis betalas av kunderna. Ytterligare en möjlig konsekvens av förändringen är att bankerna sannolikt ställer högre krav på säkerheter än de annars hade gjort och blir försiktigare i sin utlåning. Sannolikt drabbar detta mindre företag i störst utsträckning, eftersom de har få alternativ till banklån. Detta bör beaktas vid justeringen av bankernas riskvikter.

Slutliga kommentarer

Svenskt Näringsliv anser att finansiell stabilitet är av stor vikt för samhällets långsiktiga välbefinnande, och anser mot den bakgrunden att den stora merparten av den omreglering av den finansiella sektorn som skett de senaste åren varit motiverad. Det kan även finnas god anledning att vara försiktig i hanteringen av bankernas företagsexponeringar. Ett stabilt finansiellt system gynnar näringslivet.

⁴ Se t.ex. tabell 30-32 i "2014 Annual Global Corporate Default Study and Rating Transitions", Standard and Poor

En så pass viktig fråga som vad riskvikterna borde vara för svenska bankers företagsexponeringar förtjänar en noggrann och djupgående analys. Föreliggande analys är bristfällig i flera avseenden, och det är inte självklart att den motiverar höjda riskvikter på företagsutlåning.

Erfarenheten från den senaste perioden av turbulens visar att svensk ekonomi är väl bemedlad att hantera finansiella och ekonomiska kriser. Det är sannolikt en av förklaringarna till de låga svenska kreditförlusterna, i kombination med ett begränsat risktagande från bankernas sida. Högre riskvikter för företagsutlåning kommer åtminstone delvis betalas av näringslivet i form av högre kostnader och ökade svårigheter att erhålla finansiering. Svenskt Näringsliv anser att Finansinspektionen bör beakta detta i samband med att justeringen av bankernas riskvikter genomförs.

SVENSKT NÄRINGSLIV

Jonas Frycklund
tf chefekonom

Victor Snellman
Ansvarig Finansmarknad